

Information om rödlistade kärlväxter

Fjällviva

Primula scandinavica

Fjällviva finns på den svenska rödlistan över hotade arter och är placerad i kategorin starkt hotad (EN). Fjällviva ingår i EU:s habitatdirektiv, vilket innebär att Sverige åtagit sig att skydda arten inom EU:s nätverk Natura 2000. Arten är även fridlyst.

Fjällviva är flerårig, 5–15 cm hög och har rödlila blommor i en flocklik, gles samling i toppen av stjälken. Blomningstiden infaller under juni–juli. Blommorna är relativt små med en krona på 9–12 mm. Bladen är tunglika, svagt tandade och sitter i en rosett vid stjälkens bas. De är starkt vitmjöliga på undersidan.

Fjällvivan liknar majvivan (*Primula farinosa*) men denna art växer främst på kalkfuktängar i södra och mellersta Sverige. De båda arterna utbredningsområden möts i Härjedalen. Fjällviva skiljer sig från majviva genom färre blommor, foder utan åsar och genom att blommorna är homostyla (ståndare och stift lika långa). I fjälltrakterna finns också den snarlika smalvivan (*Primula stricta*). Den är spensligare och bladen saknar mjöl på baksidan.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av Art-Databanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT – Missgynnad

DD – Kunskapsbrist

Foto: Niklas Lönnell

Fjällviva

växer främst i kalkrika, sydexponerade och fuktiga miljöer som ängar, bäckstränder, klippor och på vittringsgrus. Den kan också påträffas på väg- och dikesrenar. Den växer i subalpin och lågalpin nivå. Fjällviva är känd från norra Dalarna till Torne lappmark med flest förekomster i Lycksele och Lule lappmark. De sydliga förekomsterna av fjällviva försvann bland annat på grund av vägbreddning, myrddikning och ändrad markanvändning. Fjällvivans förekomster i Lycksele och Lule lappmarker är

till stor del belägna inom naturreservat eller nationalparker. Möjligen kan alltför hårt renbete och slitage från turism påverka arten negativt där.

Majvivan (*Primula farinosa*) är kalkfuktängens juvel och växer från Skåne i söder till Jämtland i norr. Arten har minskat kraftigt inom sitt utbredningsområde (undantaget Öland och Gotland). Majviva känns igen på bladens undersida som är starkt vitmjöliga. Blomfärgen är rosa med dragning åt violett, sällsynt kan den vara vit. På Öland och Gotland finns en stjälklös variant (var. *acaulis*) som anses betesgynnad.

Foto: Thomas Gunnarsson

Fjällviva finns i Norden för övrigt endast i Norge och är endemisk för Skandinavien.

Om du vill läsa mer om fjällviva eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för fjällviva hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna.

Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Svenska Botaniska Föreningen
Världsnaturfonden WWF
ArtDatabanken

Text: Margareta Edqvist & Ulla-Britt Anderson
2006